

Nr 41.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen om godkännande av protokoll
angående handelsutbytet mellan Sverige och Portugal m. m.;
given Stockholms slott den 21 december 1951.*

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handels-
ärenden för den 21 december 1951 vill Kungl. Maj:t härmed begära riksdagens
godkännande av ett den 13 december 1951 dagtecknat protokoll angående
handelsutbytet mellan Sverige och Portugal m. m.

GUSTAF ADOLF.

John Ericsson.

(Översättning)

Procès-verbal

**sur les échanges commerciaux
entre la Suède et le Portugal.**

Les délégations des Gouvernements de la Suède et du Portugal se sont réunies à Stockholm du 5 au 13 décembre 1951 et, après avoir examiné l'ensemble des relations commerciales et financières entre les deux Pays, ont convenu de soumettre à l'approbation de leurs Gouvernements les propositions suivantes:

1. Une commission mixte se réunira, si l'un des Gouvernements le demande, pour examiner le fonctionnement de l'accord.

2. Les deux Gouvernements sont d'accord de maintenir l'arrangement commercial compris dans les notes échangées le 30 juin 1948 avec les modifications suivantes:

a) les deux Gouvernements autoriseront l'importation et l'exportation des produits non libérés indiqués dans les listes A et B annexées au présent Procès-verbal, jusqu'à concurrence des quantités ou des valeurs qui y sont mentionnées;

b) au cas où, après la signature du présent Procès-verbal, il serait constaté qu'un produit ayant été considéré de libre importation, sur la base des documents existants ou des déclarations faites au cours des négociations, est au contraire ou de nouveau soumis au régime de restriction d'importation, on appliquera automatiquement à ce produit les contingents fixés dans l'échange des notes du 30 juin 1948. Si le produit n'a pas été inclus dans les notes ci-dessus mentionnées le contingent sera la moyenne des importations vérifiées au cours des trois dernières années.

3. Les deux Gouvernements appliqueront automatiquement aux produits

Protokoll

**angående handelsutbytet mellan
Sverige och Portugal.**

Svenska och portugisiska regeringsdelegationer, som sammanträtt i Stockholm under tiden 5—13 december 1951, ha efter studium av de kommersiella och finansiella förbindelserna mellan de båda länderna enats om att förelägga sina regeringar följande förslag för godkännande:

1. En blandad kommission skall, om en av regeringarna så begär, sammanträda för att studera tillämpningen av överenskommelsen.

2. De båda regeringarna hava överenskommit att bibehålla det arrangemang för handelsutbytet, som fastställts i de den 30 juni 1948 utväxlade noterna, med följande modifikationer.

a) De båda regeringarna skola medgiva import och export av de icke frilistade varor, som upptagits i de vid detta protokoll fogade listorna A och B, intill däri angivna kvantiteter eller värden.

b) Om det efter undertecknandet av detta protokoll skulle konstateras, att en vara, vilken på grund av förefintliga handlingar eller med stöd av under förhandlingarna avgivna förklaringar ansetts vara frilistad, trots detta är eller ånyo blir föremål för importrestriktioner, skall för denna vara automatiskt tillämpas de kontingenter som fastställts genom notväxlingen den 30 juni 1948. Om varan icke omfattas av ovannämnda notväxling skall kontingenten fastställas till medelvärdet av importen under de tre senaste åren.

3. De båda regeringarna skola i vad avser varor härrörande från det andra

originaires et en provenance de chacun des deux Pays toutes les mesures prises ou à prendre conformément aux décisions de l'O. E. C. E.

4. En tenant compte de la recommandation faite par le Conseil de l'O. E. C. E.—C (51) 343 Finale — les deux Gouvernements s'efforceront à prendre les mesures appropriées pour que les marchandises que chacun d'eux a importé de l'autre ne soient pas réexportées.

5. Les opérations de compensation privées entre les importateurs et les exportateurs suédois et portugais ne seront pas autorisées.

6. Le Gouvernement suédois autorisera l'exportation vers le Portugal des produits suivants, qui sont de libre importation au Portugal, au cas où l'exportation des-dits produits serait soumise au régime de la license, jusqu'à concurrence des quantités ou valeurs annuelles ci-dessous indiquées:

Bois scié et raboté y inclus planchettes pour caisses	1 000 stds
Pâte mécanique	1 000 tonnes
Pâte visqueuse	1 500 tonnes
Pâte kraft et autres pâtes chimiques pour la fabrication du papier	15 000 tonnes
Papier journal	5 500 tonnes
Fibre de rayonne ..	200 tonnes
Alliages ferro-métalliques (ferro-manganèse, ferro-silicium, ferro-chrome)	200 tonnes
Fer et acier profilés ou laminés à chaud ou à froid	650 000 couronnes
Tubes en fer et acier, de toutes sortes y inclus les tubes pour les construc- tions navales	500 000 couronnes

De même le Gouvernement portugais autorisera l'exportation vers la Suède des produits suivants, qui sont de libre importation en Suède, au cas où l'exporta-

landet automatiskt tillämpa alla de åtgärder, som vidtagits eller skola vidtagas i enlighet med beslut inom Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete.

4. Med hänsyn till den av rådet inom Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete gjorda rekommendationen — C (51) 343 Finale — skola de båda regeringarna söka vidtaga lämpliga åtgärder för att förhindra reexport av varor, som importerats från det ena fördragsslutande landet till det andra.

5. Privata kompensationsaffärer mellan svenska och portugisiska importörer och exportörer skola icke tillåtas.

6. Den svenska regeringen skall medgiva export till Portugal av följande varor, vilka äro frilistade i Portugal, för den händelse exporten av sagda varuslag skulle bliva underkastad exportkontroll, intill nedan angivna årliga kvantiteter eller värden:

Sågade och hyvlade trä- varor inklusive lädbrä- der	1 000 stds
Mekanisk massa	1 000 ton
Viskosmassa	1 500 »
Kraftmassa och annan kemisk massa för tillverk- ning av papper	15 000 »
Tidningspapper	5 500 »
Rayonfiber	200 »
Ferrolegeringar (ferro- mangan, ferro-silicium, ferro-krom)	200 »
Profilerat eller varm- och kallvalsat järn och stål	650 000 kr.
Järn- och stålrör av alla slag inklusive rör för fartygsbygge	500 000 kr.

Den portugisiska regeringen skall likaledes medgiva export till Sverige av följande varor, vilka äro frilistade i Sverige, för den händelse exporten av

tion des-dits produits serait soumise au régime de la license, jusqu'à concurrence des quantités annuelles ci-dessous indiquées:

Colophane	6 000 tonnes
Pyrites	15 000 »
Minerai de manganèse..	10 000 »
Minerai de tungstène...	350 »
Laine lavée et peignée..	100 »
Fils de coton	50 »
Ferraille	10 000 »
Etain	200 »

7. En principe les licences d'exportation seront délivrées sur une base trimestrielle, sauf en ce qui concerne les produits d'exportation saisonniers.

Au cas où certaines des livraisons de produits essentiels inscrits au paragraphe 6 ci-dessus — et notamment, à l'exportation suédoise, pâte viscosse, pâte mécanique et pâte kraft et autres pâtes chimiques pour la fabrication du papier, et à l'exportation portugaise, la ferraille, les minerais de tungstène et de manganèse — ne se réaliseraient que pour des quantités nettement inférieures aux tonnages prévus, les deux parties se réservent le droit de restreindre l'exportation des produits mentionnés au numéro 6 ci-dessus et de demander la réunion de la Commission Mixte.

8. Au cas où les paiements entre la Suède et le Portugal ne seraient plus réglés intégralement par le mécanisme multilatéral de l'U. E. P. le présent arrangement ferait l'objet d'une revision afin d'en conformer les stipulations aux recommandations du Conseil de l'O. E. C. E. Il a été convenu que dans ce cas, en attendant le résultat de la revision, les deux Parties se réservent le droit de suspendre l'octroi des licences pour les produits non libérés à l'importation.

9. Les propositions formulées dans le présent Procès-verbal entreront en vigueur provisoirement le premier janvier 1952 et définitivement après la confirmation des deux Gouvernements et seront valables jusqu'au 31 décembre

sagda varuslag skulle bliva underkastad exportkontroll, intill nedan angiva årliga kvantiteter:

Kolofonium	6 000 ton
Svavelkis	15 000 »
Manganmalm	10 000 »
Wolframalm	350 »
Tvättad och kammad ull .	100 »
Bomullsgarn	50 »
Järnskrot	10 000 »
Tenn	200 »

7. I princip skola exportlicenserna givas kvartalsvis utom i fråga om säsongmässiga exportvaror.

För det fall att vissa leveranser av de under punkt 6 ovan upptagna försörjningsviktiga varorna — och, i vad avser den svenska exporten, i synnerhet viskosmassa, mekanisk massa, kraftmassa och annan kemisk massa för tillverkning av papper samt, i vad avser den portugisiska exporten, i synnerhet järnskrot, wolframalm och manganmalm — endast skulle förverkligas till kvantiteter, som väsentligt understiga vad som förutsetts, förbehålla sig de båda parterna rätten att begränsa exporten av de i punkt 6 ovan nämnda varorna och att påfordra sammankallande av den blandade kommissionen.

8. Om betalningarna mellan Sverige och Portugal icke längre skulle i sin helhet regleras genom den europeiska betalningsunionens multilaterala betalningsarrangemang, skall föreliggande överenskommelse revideras i syfte att bringa denna samtliga i överensstämmelse med de rekommendationer, som godkännas av rådet inom Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete. Det har överenskommit, att de båda parterna i så fall, i avvaktan på resultatet av revideringen, förbehålla sig rätten att inställa licensgivningen för de icke importfrilistade varorna.

9) De i detta protokoll framlagda förslagen skola träda i kraft provisoriskt den första januari 1952 och definitivt efter de båda regeringarnas godkännande. De skola gälla till och med den 31 december 1952.

1952. Si le Procès-verbal n'a pas été dénoncé par l'un des deux Gouvernements, au moins deux mois avant son expiration, il sera prorogé par voie de tacite reconduction, chaque fois pour un an.

Om protokollet icke uppsagts av någondera regeringen minst två månader före dess utlöpande, förlänges det genom tyst överenskommelse, varje gång för ett år.

Fait à Stockholm, en double exemplaire, le 13 décembre 1951.

Som skedde i två exemplar i Stockholm den 13 december 1951.

Stig Sahlin

Le Président de la Délégation
Suédoise.

J. A. Correia de Barros
Le Président de la Délégation
Portugaise.

Stig Sahlin

Ordförande i den svenska
delegationen.

J. A. Correia de Barros
Ordförande i den portugisiska
delegationen.

Liste A.

Importation au Portugal et dans ses territoires d'Outre-Mer de produits suédois non libérés dans le cadre de l'O.E.C.E.

	Métropole	Territoires d'Outre-Mer
Lait en poudre	100 000 cr. s.	Libre
Beurre	200 tonnes	50 tonnes
Bière	100 000 cr. s.	100 000 cr. s.
Autres produits alimentaires	250 000 cr. s.	—
Ciment	—	500 000 cr. s.
Allumettes	—	1 200 000 cr. s.
Produits chimiques à l'exclusion de l'hypochlorure de sodium, l'anhydride arsénieux, produits du chrome, dextrine, glucose, amides et glycérine	250 000 cr. s.	—
Panneaux en fibre de bois	250 000 cr. s.	750 000 cr. s.
Papiers de toutes sortes à l'exception du papier journal	1 500 tonnes	500 tonnes
Fils d'acier étirés ou laminés à froid	500 000 cr. s.	
Outils à main ainsi qu'autres articles en fer et en acier	1 500 000 cr. s.	1 000 000 cr. s.
Roulements à billes et à rouleaux ainsi que billes et rouleaux pour roulements à billes	1 000 000 cr. s.	250 000 cr. s.
Réchauds à pétrole	100 000 cr. s.	Libre
Moteurs à combustion ainsi que leurs pièces détachées	2 000 000 cr. s.	500 000 cr. s.
Machines à coudre pour usage domestique..	700 000 cr. s.	300 000 cr. s.
Matériel téléphonique et télégraphique	1 000 000 cr. s.	200 000 cr. s. ¹
Cuisinières électriques	400 000 cr. s.	50 000 cr. s.
Autres machines, appareils et instruments électriques et non électriques, ainsi que leurs pièces détachées	1 500 000 cr. s.	1 000 000 cr. s.
Automobiles	1 000 000 cr. s.	200 000 cr. s.
Phares et installations de phares pour navigation maritime et aérienne	200 000 cr. s.	200 000 cr. s.
Fusils de chasse	Libre	200 000 cr. s.
Articles de bureau	150 000 cr. s.	50 000 cr. s.
Autres marchandises	1 500 000 cr. s.	500 000 cr. s.

¹ Et plus selon besoin.

(Översättning.)

Lista A.

Import från Portugal och dess transoceaniska områden av svenska varor, som icke äro frilistade inom ramen för Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete.

	Moderlandet	Transoceaniska områden
Mjölkpulver	100 000 kr.	fritt
Smör	200 ton	50 ton
Öl	100 000 kr.	100 000 kr.
Andra livsmedelsprodukter	250 000 kr.	—
Cement	—	500 000 kr.
Tändstickor	—	1 200 000 kr.
Kemiska produkter med undantag för natriumhyperklorit, arseniksyraanhydrid, kromföreningar, dextrin, glykos, stärkelse och glycerin	250 000 kr.	—
Wallboard	250 000 kr.	750 000 kr.
Papper av alla slag med undantag av tidningspapper	1 500 ton	500 ton
Ståltråd, kalldragen eller kallvalsad	500 000 kr.	
Handverktyg samt andra artiklar av järn och stål	1 500 000 kr.	1 000 000 kr.
Kul- och rullager samt kulor och rullar till kullager	1 000 000 kr.	250 000 kr.
Fotogenkök	100 000 kr.	fritt
Förbränningsmotorer samt delar därtill	2 000 000 kr.	500 000 kr.
Symaskiner för hembruk	700 000 kr.	300 000 kr.
Telefon- och telegrafmaterial	1 000 000 kr.	200 000 kr. ¹
Elektriska spisar	400 000 kr.	50 000 kr.
Andra maskiner, apparater och instrument, elektriska eller icke elektriska, samt delar därtill ..	1 500 000 kr.	1 000 000 kr.
Automobiler	1 000 000 kr.	200 000 kr.
Fyrar och fyrmateriel för sjö- och flygtrafik....	200 000 kr.	200 000 kr.
Jaktgevär	frilistade	200 000 kr.
Kontorsartiklar	150 000 kr.	50 000 kr.
Diverse varor	1 500 000 kr.	500 000 kr.

¹ Samt mer vid behov.

Liste B.

Importation en Suède des produits portugais non libérés dans le cadre de l'O.E.C.E.

Manioc et arrow-root	800 tonnes
Figues	1 ¹
Amandes décortiquées et non décortiquées, noix, noisettes ...	1 ¹
Autres produits alimentaires, notamment raisons, olives et oignons	250 000 cr. s.
Coprah et autres graines oléagineuses	7 500 tonnes
Huile de poisson	selon besoin
Huile brute de baleine et de cachalot	1 000 tonnes
Huiles de palme	250 tonnes
Conserves de fruits	1 ¹
Vins et spiritueux	2 ²
Tourteaux, notamment d'arachide	500 tonnes
Produits chimiques, y compris agar-agar	200 000 cr. s.
Sisal	500 tonnes
Fils à coudre en coton	40 tonnes
Tissus de coton	1 ¹
Broderies de Madeire	1 ¹
Chapeaux en feutre	1 ¹
Chaussures	50 000 cr. s.
Faïences et porcelaines	300 000 cr. s.
Articles en verre	300 000 cr. s.
Ouvrages en métaux précieux	400 000 cr. s.
Autres marchandises	2 000 000 cr. s.

¹ Les permis d'importation seront accordés dans les limites d'un contingent global fixé par les autorités suédoises.

² Importation libre dans le cadre des achats du Monopole suédois.

(Översättning.)

Lista B.

Import till Sverige av portugisiska produkter, vilka icke äro frilistade inom ramen för Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete.

Maniok och arrow-rot	800 ton
Fikon	1
Mandel, med eller utan skal, valnötter, hasselnötter	1
Andra livsmedel särskilt druvor, oliver och lök	250 000 kronor
Kopra och andra oljefröer	7 500 ton
Fiskolja	Efter behov
Val- och kaskelotolja	1 000 ton
Palmolja	250 ton
Fruktkonserver	1
Vin och spirituosa	2
Oljekakor speciellt jordnötskakor	500 ton
Kemiska produkter, inbegripet agar-agar	200 000 kronor
Hampa	500 ton
Sytråd av bomull	40 ton
Bomullsvävnader	1
Madeirabroderier	1
Hattfilt	1
Skodon	50 000 kronor
Fajans och porslin	300 000 kronor
Glasartiklar	300 000 kronor
Arbeten av ädla metaller	400 000 kronor
Diverse varor	2 000 000 kronor

¹ Importtillstånd beviljas inom ramen för en globalkontingent som fastställs av de svenska myndigheterna.

² Fri import inom ramen för svenska monopolets inköpsram.

Utdrag av protokollet över handelsärenden rörande främmande makt eller dess förhållanden m. m., hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 december 1951.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, anför efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena och chefen för finansdepartementet.

Handelsförbindelserna mellan Sverige och Portugal voro fram till mitten av år 1948 icke reglerade på annat sätt än genom deklarationer den 16 april 1904 och den 19 oktober 1934 rörande handel och sjöfart. Deklarationerna innehålla bl. a. bestämmelser om viss ömsesidig behandling såsom mest gynnad nation.

Varuutbytet mellan de båda länderna försiggick under de första efterkrigsåren jämförelsevis fritt. Sverige nödgades emellertid som bekant på grund av försämrat valutaläge återinföra importregleringen inom ett flertal varuområden under loppet av år 1947. Under tiden därefter iaktogs på svensk sida en sträng återhållsamhet i fråga om importen, särskilt från s. k. hårdvalutaländer, till vilka Portugal hänfördes. För att upprätthålla den svensk-portugisiska handeln vid en, såvitt möjligt, normal nivå ansågs det erforderligt att avtalsmässigt reglera det ömsesidiga varuutbytet. Detta skedde genom två — efter godkännande av Kungl. Maj:t den 17 juni 1948— den 30 samma månad verkställda skriftväxlingar,¹ varigenom uppgörelse träffades om regleringen av handelsförbindelserna mellan de båda länderna fr. o. m. den 1 juli 1948 tills vidare.

Enligt uppgörelsen skola å ömse sidor importlicenser lämnas för det andra landets varor till ett årligt värde, som för varje varukategori motsvarar medeltalet av importen under åren 1946 och 1947. Härvid skall eftersträvas att uppnå ett värdemässigt balanserat varuutbyte. Med ledning av statistiken över importen och exporten under nämnda år upprättades för närmare tillämpning av uppgörelsen av respektive licensmyndigheter listor, som lades till grund för licensgivningen i de båda länderna. Åtagandena att utfärda

¹ En av skriftväxlingarna är i svensk översättning intagen å s. 15 i denna proposition.

licenser blevo i listorna genomgående angivna i värdesiffror (värdekontingenter).

Efter uppgörelsen utvecklade sig varuutbytet på ett i stort sett tillfredsställande sätt fram till hösten 1949, då exporten till Portugal av vissa svenska produkter med traditionell marknad därstädes försvårades genom portugisiska importrestriktioner. I syfte att undanröja dessa hinder träffades genom en av Kungl. Maj:t den 17 mars 1950 godkänd skriftväxling, vilken verkställdes den 18 maj samma år, överenskommelse om att tillämpa vissa bestämmelser. Dessa avsågo att underlätta genomförandet av de i uppgörelsen den 30 juni 1948 gjorda importlicensåtagandena. Därjämte reglerades i skriftväxlingen vissa frågor, som sammanhänge med de inom organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete vidtagna frilistningsåtgärderna.

Den 17 mars 1950 godkände Kungl. Maj:t jämväl förslag till svensk-portugisisk betalningsöverenskommelse.¹ Denna undertecknades den 18 maj 1950.

Utvecklingen av det svensk-portugisiska varuutbytet under åren 1938 samt 1945—50 framgår av följande ungefärliga värdeuppgifter i miljoner kronor:

År	Sveriges import från			Sveriges export till		
	Portugal	Port. Ostafrika	Totalt	Portugal	Port. Ostafrika	Totalt
1938	7,6	0,1	7,7	5,4	2,2	7,6
1945	21,7	14,2	35,9	30,4	0,9	31,3
1946	27,4	17,2	44,6	44,8	2,4	47,2
1947	27,1	6,1	33,2	41,0	1,9	42,9
1948	18,8	5,7	24,5	39,6	2,9	42,5
1949	20,6	10,3	30,9	25,1	3,0	28,1
1950	24,8	9,7	34,5	27,9	2,5	30,4

I sammanställningen ha icke medtagits uppgifter om handeln med portugisiska Västafrika, enär denna före år 1950 i den svenska handelsstatistiken redovisats under en för flera områden gemensam rubrik. Det må här nämnas, att under år 1950 den svenska importen från denna koloni uppgick till 2,3 miljoner kronor och den svenska exporten dit till 1,8 miljoner kronor. Sveriges handel med övriga portugisiska kolonier är obetydlig.

Av sammanställningen framgår, att de två såsom basår för handeln valda åren 1946 och 1947 utvisade ett påfallande stort varuutbyte. Orsaken härtill var bl. a. att det under de första åren efter kriget var möjligt för de båda länderna, vilka icke drabbats av krigshandlingarna, att hos varandra täcka behov, som vid normala konkurrensförhållanden tillgodoses i andra länder. Omfattningen av det genom uppgörelsen den 30 juni 1948 förutsedda varuutbytet kom därför att bli fullt tillräckligt för större delen av varorna.

På grund av ökade priser på ett flertal varor, vilka ingå i det svensk-portugisiska varuutbytet, ha emellertid vissa av de i anledning av 1948 års

¹ Betalningsöverenskommelsen är i svensk översättning intagen å s. 16—18 i denna proposition.

uppgörelse fastställda värdekontingenterna kommit att bli otillräckliga. Vidare ha svårigheter uppstått att vinna beaktande för önskemål om import och export av varor, vilka icke förekommit i handelsutbytet under basåren 1946 och 1947. I syfte att få till stånd de ändringar i den avtalsmässiga regleringen av handelsutbytet, som motiverades av dessa förhållanden, ha under tiden 5—13 december 1951 förhandlingar ägt rum i Stockholm mellan svenska och portugisiska regeringsdelegationer. Överläggningarna ha resulterat i vissa förslag rörande det fortsatta handelsutbytet, vilka sammanfattats i ett den 13 december 1951 dagtecknat protokoll med tillhörande två varulistor. Avskrift av protokollet jämte varulistorna torde såsom bilagor (Bilaga A—C)¹ få fogas till statsrådsprotokollet.

Under överläggningarna har enighet även uppnåtts om ett förslag till tilläggsprotokoll till den svensk-portugisiska betalningsöverenskommelsen den 18 maj 1950. Detta förslag har förut denna dag godkänts av Kungl. Maj:t på föredragning av chefen för finansdepartementet.²

Protokollet angående handelsutbytet innehåller i huvudsak följande.

Enligt punkt 1 skall, om endera regeringen så önskar, en blandad kommission sammanträda för att övervaka tillämpningen av överenskommelsen. — Den ordning för varuutbytet, som fastställts genom uppgörelsen den 30 juni 1948, skall jämlikt punkt 2 bibehållas. Emellertid skola följande modifieringar däri vidtagas. De båda regeringarna skola medgiva import och export av de i vederbörande importland icke frilistade varor, som upptagits i de vid protokollet fogade varulistorna. Om det konstateras, att en vara, som vid förhandlingarna ansetts vara frilistad, i verkligheten är eller ånyo blir föremål för importrestriktioner, skall för denna vara automatiskt tillämpas en kontingent, fastställd enligt den princip, som angives i 1948 års uppgörelse. Om någon handel med ifrågavarande vara icke förekommit under basåren, skall licensiering ske intill medelvärdet för importen för de tre senaste åren. — Med hänsyn till det speciella läge, som uppkommit ifråga om Portugals ställning inom den europeiska betalningsunionen till följd av att Portugal överskridit sin kreditkvot, har i punkt 4 föreskrivits, att i enlighet med en av rådet för organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete den 12 november 1951 godkänd rekommendation åtgärder skola vidtagas för att förhindra reexport från det ena landet av varor som härröra från det andra landet.

I punkt 6 ha å ömse sidor lämnats utfästelser att medgiva export av vissa i importlandet frilistade varuslag av vikt för detta lands försörjning. Vad den svenska exporten angår avse utfästelserna export av 1 000 standardsågade och hyvlade trävaror inklusive lådbräder, 1 000 ton mekanisk pappersmassa, 1 500 ton viskosmassa, 15 000 ton kemisk pappersmassa, 5 500

¹ Här uteslutna. Bilagorna äro likalydande med de vid propositionen fogade handlingarna med fransk text.

² Tilläggsprotokollet, vilket är avsett att undertecknas senare, är i svensk översättning intaget å s. 19 i denna proposition.

ton tidningspapper, 200 ton rayonfiber, 200 ton ferrolegeringar, varm- och kallvalsat eller profilerat järn och stål till ett värde av 650 000 kronor, samt järn- och stålrör till ett värde av 500 000 kronor. Å portugisisk sida ha exportutfästelser lämnats för 6 000 ton kolofonium, 15 000 ton svavelkis, 10 000 ton manganmalm, 350 ton wolframmalm, 100 ton ull, 50 ton bomullsgarn, 10 000 ton järnskrot och 200 ton tenn.

Om leveranserna, å svensk sida särskilt av massa och å portugisisk sida framför allt av järnskrot samt mangan- och wolframmalm, väsentligt skulle understiga vad som förutsetts, förbehålla sig parterna enligt punkt 7 rätt att begränsa exporten av varor, vilka angivits i punkt 6.

I punkt 8 stadgas rätt för vardera landet att — därest betalningarna mellan Sverige och Portugal icke längre skulle kunna i sin helhet regleras över den europeiska betalningsunionens multilaterala betalningsmekanism — i avvaktan på en härav påkallad revidering av protokollets bestämmelser avbryta licensieringen av de icke frilistade varorna.

De i protokollet framlagda förslagen skola enligt punkt 9 provisoriskt träda i kraft den 1 januari 1952 och definitivt efter de båda regeringarnas godkännande. Protokollet skall gälla t. o. m. den 31 december 1952 och förlängas, om det icke uppsagts minst två månader före utlöpanDET, automatiskt genom tyst överenskommelse, varje gång för ett år.

De vid protokollet fogade v a r u l i s t o r n a, betecknade A och B, upptaga såsom förut nämnts kontingenter för i handelsutbytet ingående icke frilistade varor. Vid utformningen av dessa listor ha ett mindre antal från båda sidor framförda önskemål om nya eller utökade kontingenter kunnat beaktas. Vad angår den portugisiska importen (lista A) ha nya kontingenter upptagits för mjölkpulver (100 000 kronor), smör (250 ton), öl (200 000 kronor), andra icke frilistade livsmedelsprodukter (250 000 kronor), cement (500 000 kronor) och tändstickor (1 200 000 kronor). — I fråga om den svenska importen (lista B) må framhållas, att flertalet av de portugisiska produkter, för vilka ett portugisiskt exportintresse föreligger, äro frilistade i Sverige. Bland kontingenterna för nytillkomna varuslag märkes en kontingent på 250 000 kronor för icke frilistade livsmedel, särskilt druvor, oliver och lök. Vidare ha upptagits kontingenter för rå valolja (1 000 ton) och glasartiklar (300 000 kronor).

Det torde få ankomma på chefen för handelsdepartementet att göra sådana smärre ändringar i och tillägg till varulistorna samt vidtaga de jämkningar i uppgörelsen i övrigt, som under tillämpningen av densamma må visa sig erforderliga och varom överenskommelse må kunna träffas med vederbörande portugisiska myndigheter.

Alltsedan det andra världskrigets slut har praxis varit, att — förutom de s. k. ramavtalen — alla de s. k. primära kontingentavtalen underställas riksdagen för godkännande. Såsom framgår av vad tidigare anförts äro de den 30 juni 1948 verkställda skriftväxlingarna om reglering av handelsförbindelserna mellan Sverige och Portugal och nu föreliggande protokoll rörande

det ömsesidiga handelsutbytet med till protokollet fogade varulistor utformade på olika sätt. Skriftväxlingarna den 30 juni 1948 utgöra icke ett primärt kontingentavtal i vanlig mening utan ett s. k. normal-trade-avtal. De underställdes därför icke riksdagens prövning. Protokollet jämte varulistorna är däremot konstruerat såsom ett primärt kontingentavtal. Ehuru det kan sägas, att protokollet är en utbyggnad av skriftväxlingarna och endast innefattar en med hänsyn till prisutvecklingen gjord omräkning till kvantitetskontingenter av de tidigare värdekontingenterna, synes mig detta likväl icke utgöra tillräcklig motivering för ett avsteg från gällande praxis. Jag förordar därför, att protokollet jämte varulistor genom proposition förelägges riksdagen för godkännande. Såsom en följd härav torde frågan om att verkställa den för protokollets definitiva ikraftträdande förutsedda skriftväxlingen icke böra upptagas till behandling förrän riksdagens beslut i anledning av propositionen föreligger.

Under åberopande av vad jag nu anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för sin del godkänna protokollet angående handelsutbytet mellan Sverige och Portugal jämte till protokollet hörande varulistor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnel Sjölin.

(Översättning.)

**Skriftväxling den 30 juni 1948 om handelsförbindelserna mellan
Sverige och Portugal.**

Lissabon den 30 juni 1948.

Herr Minister,

Under hänvisning till det av svenska regeringen framförda förslaget i fråga om varuutbytet mellan Portugal och Sverige från och med den 1 juli innevarande år har jag äran bekräfta, att portugisiska regeringen godtager principen, att licensgivningen för båda regeringarnas vidkommande skall syfta till bibehållandet av ett årligt varuutbyte, som till omfattning och sammansättning motsvarar medeltalet av varuutbytet under åren 1946 och 1947, och till uppnåendet av en värdemässigt balanserad handel mellan de båda länderna.

Å andra sidan vill portugisiska regeringen förklara, och hoppas att svenska regeringen är överens härmed, att den icke anser, att varuutbytet bör begränsas till de statistiska rubriker, under vilka den portugisiska och den svenska exporten varit hänförlig under ovan angivna år, och att följaktligen även andra varor kunna ifrågakomma för erhållande av införseltillstånd.

Jag begagnar tillfället att ånyo försäkra Eders Excellens om min utmärkta högaktning.

José Caeiro da Matta.

Lissabon den 30 juni 1948.

Herr Minister,

Jag har äran erkänna mottagandet av Eders Excellens note av i dag av följande lydelse:

»Under hänvisning till — — — erhållande av införseltillstånd.»

Jag har äran att för Eders Excellens bekräfta, att svenska regeringen är införstådd med den i Eder ovanciterade note angivna principen beträffande den ömsesidiga licensgivningen för varuutbytet mellan Sverige och Portugal.

Mottag, Herr Minister, försäkran om min utomordentliga högaktning.

Gustaf Weidel.

(Översättning.)

Svensk-portugisisk betalningsöverenskommelse.

I avsikt att reglera betalningarna mellan Sverige och det portugisiska monetära området överenskomma svenska regeringen å ena sidan och portugisiska regeringen å andra sidan att tillämpa följande bestämmelser.

Artikel I.

Vid tillämpningen av föreliggande överenskommelse förstås med det portugisiska monetära området moderlandet Portugal, närliggande öar och transoceaniska portugisiska områden.

Artikel II.

1. De transaktioner, som verkställas på grundval av denna överenskommelse, skola genomföras till den officiella växelkursen.

2. Denna officiella växelkurs skall fastställas gemensamt mellan Sveriges riksbank och Banco de Portugal, vilka handla för sina respektive regeringars räkning. Den officiella växelkursen skall icke kunna ändras av ena parten med mindre förhandsunderrättelse därom lämnas den andra parten snarast möjligt.

3. Sveriges riksbank och Banco de Portugal skola dessutom gemensamt fastställa den största marginal över eller under den officiella kursen, som skall vara tillåten på de marknader, som stå under deras kontroll.

Artikel III.

1. För att säkerställa tillgången på sådana betalningsmedel, som erfordras för löpande betalningar, vilka i Sverige bosatta personer må fullgöra enligt i Sverige gällande valutabestämmelser till personer bosatta inom det portugisiska monetära området, skall Banco de Portugal, såsom ombud för portugisiska regeringen, till Sveriges riksbank till den officiella kursen försälja escudos mot svenska kronor, vilka skola krediteras Banco de Portugals konto i Sveriges riksbank.

2. För att säkerställa tillgången på sådana betalningsmedel, som erfordras för löpande betalningar, vilka i Portugal bosatta personer må fullgöra enligt i moderlandet Portugal, närliggande öar och transoceaniska portugisiska områden gällande valutabestämmelser till i Sverige bosatta personer, skall Sveriges riksbank, såsom ombud för svenska regeringen, till Banco de Portugal till den officiella kursen försälja kronor mot escudos, vilka skola krediteras Sveriges riksbanks konto i Banco de Portugal.

3. Mot betalning i escudos skall Banco de Portugal inom ramen för gällande lagbestämmelser om sedelutgivning ställa till Sveriges riksbanks förfogande de lokala myntslag, som erfordras för att verkställa betalningar inom de delar av det portugisiska monetära området, där dessa lokala myntslag äro lagligt betalningsmedel.

Artikel IV.

1. Banco de Portugal skall äga rätt att när som helst mot hela eller en del av det tillgodohavande i escudos, som Sveriges riksbank innehar, till Sveriges riksbank sälja antingen svenska kronor till den officiella växelkursen eller guld efter grunder, varom överenskommelse skall träffas. Banco de Portu-

gal skall likaledes efter överenskommelse med Sveriges riksbank kunna till denna sälja varje tredje lands myntslag.

2. Sveriges riksbank skall äga rätt att när som helst mot hela eller en del av det tillgodohavande i svenska kronor, som Banco de Portugal innehar, till Banco de Portugal sälja antingen escudos till den officiella växelkursen eller guld efter de grunder, varom överenskommelse skall träffas. Sveriges riksbank skall likaledes efter överenskommelse med Banco de Portugal kunna till denna sälja varje tredje lands myntslag.

Artikel V.

1. Banco de Portugals konto i Sveriges riksbank kan krediteras med belopp i svenska kronor, som överföras från konton tillhörande banker eller andra fysiska eller juridiska personer inom det portugisiska monetära området.

2. Sveriges riksbanks konto i Banco de Portugal kan krediteras med belopp i escudos, som överföras från konton tillhörande banker eller andra fysiska eller juridiska personer i Sverige.

Artikel VI.

1. Därest vid något tillfälle nettosaldot på de i artikel III, stycke 1 och 2, omnämnda kontona överstiger femton miljoner svenska kronor eller åttiotre miljoner fyrahundratusen escudos, skall det överskjutande beloppet på begäran av borgenärsparten betalas av gäldenärsparten i USA-dollar.

2. Borgenärsparten skall likväl utöva sin enligt bestämmelserna i föregående stycke omnämnda rättighet endast i det fall, då ett av de ovan angivna beloppen utan avbrott överskridits under tre månader och då endast för det överskjutande belopp, som förefinnes vid slutet av denna period.

3. Därest nettosaldot på de i artikel III, stycke 1 och 2, omnämnda kontona uppgår till tolv miljoner svenska kronor eller sextiosex miljoner sjuhundratusen escudos, skola de fördragsslutande parterna på enderas begäran snarast överlägga om vidtagandet av åtgärder i syfte att avhjälpa dessa rubbningar i balansen.

Artikel VII.

Då creditsaldona på de i artikel III, stycke 1 och 2, omnämnda kontona överstiga fyra miljoner svenska kronor respektive tjugotvå miljoner tvåhundra tusen escudos, skall gäldenärlandet för överskjutande belopp betala ränta efter två procent per år, att erläggas den 30 juni och 31 december.

Därest emellertid creditsaldona å kontona överstiga de i artikel VI, stycke 1, omnämnda beloppen, skall gäldenärlandet för belopp därutöver betala ränta efter två och en halv procent per år, att erläggas den 30 juni och 31 december.

Artikel VIII.

Därest en av de två regeringarna sänker värdet på sin valuta i förhållande till den andra, skola de i artikel III, stycke 1 och 2, omnämnda kontona avslutas och saldona avräknas till den officiella växelkurs, som tidigare var gällande.

Slutsaldots belopp skall, därest det är uttryckt i den valuta, vars värde sänkts i förhållande till den andra, genom föranstaltande av gäldenärlandets regering justeras i proportion till den inträffade förändringen.

Å andra sidan skola de belopp, som omnämnts i artikel VI och VII och som äro uttryckta i den av de båda valutorna, vars värde sänkts i förhållande till den andra, justeras i proportion till den inträffade sänkningen.

Artikel IX.

Tillämpningen av föreliggande överenskommelse skall övervakas av Sveriges riksbank, såsom ombud för svenska regeringen, och av Banco de Portugal, såsom ombud för portugisiska regeringen. De båda bankerna skola nog följa betalningsutvecklingen i syfte att säkerställa en regelmässig tillämpning av överenskommelsen. De skola stå i förbindelse beträffande alla av överenskommelsen berörda tekniska frågor. Ehuru var och en av de båda regeringarna är ensam ansvarig för sina betalningsförbindelser med tredje land, skola Sveriges riksbank och Banco de Portugal träda i förbindelse med varandra, när ettdera landets betalningsförbindelser med tredje land beröra det andras intressen.

Artikel X.

Därest de fördragsslutande parterna ansluta sig till en multilateral betalningskonvention, innan föreliggande överenskommelse utlöper, skola de göra bestämmelserna i denna sistnämnda till föremål för översyn i syfte att vidtaga de ändringar, som må befinnas nödvändiga.

Artikel XI.

Vid utlöandet av föreliggande överenskommelse skola saldona å de i artikel III, stycke 1 och 2, omnämnda kontona avräknas enligt den officiella växelkursen. I den mån det slutliga saldot icke skall överföras inom ramen för en ny överenskommelse eller utjämnas genom varuleveranser, skall det på begäran av borgenärsparten regleras av gäldenärsparten i USA-dollar ett år efter utlöandet av föreliggande överenskommelse.

Artikel XII.

Föreliggande överenskommelse skall träda i kraft å dagen för undertecknandet och gälla under en obestämd period. Den kan när som helst uppsägas av vardera parten medelst notifikation tre månader i förväg.

Som skedde i Lissabon i två original den 18 maj 1950.

För svenska regeringen:

Gustaf Weidel

L. S.

För portugisiska regeringen:

António de Oliveira Salazar

L. S.

(Översättning.)

**Tilläggsprotokoll till svensk-portugisiska betalningsöverenskommelsen
den 18 maj 1950.**

Med hänsyn till att överenskommelsen om upprättande av en europeisk betalningsunion, undertecknad i Paris den 19 september 1950, tillämpas på förbindelserna mellan Sverige och det portugisiska monetära området, ha svenska och portugisiska regeringarna i överensstämmelse med artikel X i svensk-portugisiska betalningsöverenskommelsen den 18 maj 1950 överenskommit om följande:

Så länge som bestämmelserna i överenskommelsen om upprättande av en europeisk betalningsunion, undertecknad i Paris den 19 september 1950, äga tillämpning å Sverige och Portugal, suspenderas bestämmelserna i artiklarna VI och VIII i den svensk-portugisiska betalningsöverenskommelsen den 18 maj 1950.

I fall av ändring i den officiella växelkursen mellan den svenska kronan och den portugisiska escudon skola bestämmelserna i nämnda artikel VIII dock gälla för den del av kreditsaldot å det i sistnämnda överenskommelse förutsedda svenska kronkontot, som när nämnda ändring inträffar motsvarar det belopp, som återstår av saldot den 30 juni 1950 å nämnda konto (»befintliga tillgodohavanden»).

• Som skedde i Stockholm i två exemplar den

För portugisiska regeringen:

För svenska regeringen: